

Resultat från importen av embryon av Engelsk Leicester från Tasmanien

Jan Philipsson

Inst. för husdjursgenetik, SLU, Uppsala

Undertecknad skrev ifjol till årsmötet en rapport där utfallet av första årets inläggningar av embryon från Tasmanien analyserades. Vidare lämnades förslag till hur man bäst bör använda födda "embryolamm" för att nå målet att bredda avelsbasen för den svenska leicesterfåraveln. 38 inläggningar resulterade i 22 födda lamm, lika många bagg- som tacklamm, men bara två fäder representerade. Den ene (126/2016) hade 17 lamm och den andre (45/2015) hade 5. Det viktigaste rådet för det kommande året var att utnyttja alla embryon efter alla tre fäderna så snart det är möjligt och att använda bagglammen efter 45/2015 till tacklammen efter 126/2016 för att producera renrasiga EL-lamm för inkorsning i den svenska Leicester-populationen.

I föreliggande rapport har utfallet av det andra årets inläggningar av embryon analyserats. Vidare har mönstringsresultaten för första årgångens lamm sammanställts och förslag lämnas på hur man kan tänkas gå vidare.

Resultat av embryoinläggningen 2019

Under hösten 2019 lades 50 embryon in i tackor från 7 besättningar, varav dock en besättning efteråt har skingrats. Totalt sett blev det 24 levande lamm, vilket är ett något sämre resultat än första året. Embryon efter bagge 218/2014, som inte användes första året, användes mest under det senaste året, vilket gav 15 lamm enl.nedan:

Fäder	Inlagda embryon	Lamm		Totalt	Ej lamm
		B	T		
45/2015	1	-	1	1	0
126/2016	15	3	5	8	7
218/2014	34	7	8	15	19
Totalt	50	10	14	24	26

Lammen efter 45/2015 tillhör samma helsyskongrupp som föddes i fjol. Det enda tacklammet ifjol efter denna bagge har försvunnit med den skingrade besättningen. I år har ett nytt tacklamm tillkommit men är nu det enda efter bagge 45/2015. I denna helsyskongrupp, som är obesläktad med de övriga lammen, återstår 4 baggar från ifjol. Denna helsyskongrupp är särskilt betydelsefull för breddning av avelsbasen.

Den bagge som hade flest embryolamm i fjol, 126/2016, hade i år 8 lamm, varav 7 kvarstår och två är helsyskon med fjolårets största syskongrupp. Lammen efter 218/2014 fördelas på tre helsyskongrupper med vardera 5, 5 och 2 kvarvarande lamm plus ett med de övriga på modernet obesläktat lamm. Med den besättning som skingrades försvann 6 lamm.

Totalt resultat för 2019 Och 2020

Fäder	Inlagda	Lamm		Totalt	Ej lamm	Återstående embryon
		B	T			
45/2015	12	4	2	6	6	2
126/2016	42	10	15	25	17	14
218/2014	34	7	8	15	19	5
Totalt	88	21	25	46	42	21

Sammanlagt har det alltså blivit 47 lamm, varav 6 försvunnit med den skingrade besättningen, efter 88 inläggningar. I den minsta avkommegruppen återstår 4 bagglamm, som är helsyskon, och ett tacklamm. Alla dessa är mycket värdefulla för syftet att bredda avelsbasen då baggen 45/2015 är obesläktad med de övriga två.

Mönstringsresultat för embryolammen födda 2019

Mönstringsresultaten för fjolårets lamm är sammanställda som medelvärden för de båda fädernas avkommegrupper jämte rasmedelvärdet i Elitlamm för Svensk Leicester.

Fader	Antal	Korr vikt	Kropp form	Fp	Lock LL-ML-SL	Lp	Ph	Tä	HH
45/2015	5	31,2	8,4	6,0	1-3-1	3,4	4,0	4,8	3,6
126/2016	16	36,5	8,9	5,7	9-7-0	3,5	3,4	5,1	3,6
Rasmedel			6,6	5,7	ML	3,8	3,9	4,3	3,6

Antalet lamm per bagge är ju litet för att man ska dra några säkra slutsatser om ev. skillnader mellan fäderna. Dessutom är det ganska stor variation inom avkommegrupperna. I jämförelse med basgruppen för Leicester i Elitlamm är det dock tydligt att EL-lammen har betydligt bättre formklass, R till R+, jämfört med O+ till R- för basgruppen. Beträffande pälskvaliteten kan man ana att EL-lammen har något sämre lockpoäng men högre poäng för täthet än normalt för svensk Leicester. Lockstorleken på lammen efter 126/2016 ser ut att vara klart mindre än medeltalet och vad den lilla gruppen efter 45/2015 visar. Det återstår att se vad omdömena blir efter mönstring av årets lamm.

Avelsstrategin

Det övergripande målet med embryoimporten är ju att så snabbt som möjligt få spridning på generna av EL i den svenska populationen, dock med den begränsningen att ingen försämring av kvaliteten på päls- eller köttproduktionsegenskaper ska ske. Dessa mål följs nu upp parallellt under praktiska förhållanden.

Spridning av generna

För att få så effektiv spridning som möjligt av de importerade generna bör man sikta på att få fram ett antal obesläktade renrasiga bagglamm av EL för fortsatt avel genom lämpliga parningar mellan de bagg- och tacklamm som embryona ger upphov till. Dessa bagglamm

bör i första hand användas i de avelsbesättningar där fortsatt produktion kan ske av renrasiga EL-bagglamm. Samtidigt bör de användas i korsning med svenska Leicester-tackor i samma besättningar. Renrasiga EL-bagglamm som inte behövs för att producera nya renrasiga EL-djur samt korsningsbagglamm av god kvalitet bör säljas till övriga svenska Leicester-besättningar.

Det är därför angeläget att en kartläggning nu sker av hur första årets lamm har använts i aveln hösten 2019. Hur många renrasiga EL-lamm har det blivit 2020 genom parning av fjolårets "embryolamm"? Och hur ser könsfördelningen ut?

Kvalitetskontroll

Genom de mönstringsrutiner som vår avel bygger på, och där resultaten registreras i Elitlamm, finns alla förutsättningar för en god kvalitetskontroll av det importerade avelsmaterialet i förhållande till den svenska Leicester-rasen. En första sammanställning har nu gjorts över 21 lamm från första kullen embryolamm. Resultaten ser lovande ut, om än med reservation för att det är ett litet antal lamm än så länge. En klar förbättring ses dock i kroppsform vid mönstring och ifråga om pälsens täthet. Ett observandum är den lägre, men inte oväntade, lockpoängen samt den mindre lockstorleken hos lammen efter 126/2016.

Genom Elitlamm får man fram avelsvärden för i första hand tillväxt-, slakt- och pälseegenskaper. Genom att BLUP Animal Model tillämpas ingår all härstamningsinformation i beräkningarna av avelsvärdena så långt det finns mönstringsresultat inrapporterade i systemet. När det gäller embryolammen så saknar dessa helt svenska mönstringsresultat i sina härstamningar. De kan därför inledningsvis bli missgynnade vid beräkningarna av avelsvärden. Därför är det viktigt att alla embryolamm mönstras enligt svensk norm och att resultaten rapporteras till Elitlamm.

Urvalet av avelsdjur 2020 och därefter

Hösten 2020 bör urval och typ av användning av embryolamm ske i likhet med vad som planerades ske för 2019, dvs fortsätta att i första hand producera så många renrasiga och obesläktade EL-lamm som möjligt i sina födelsebesättningar. Samtidigt används baggarna i korsning med svenska Leicester-tackor i samma besättningar. Antalet renrasiga EL-lamm och korsningsavkommor bör 2022 bli så många att lammen får rimligt säkra avelsvärden att basera urvalet av avelsdjur på hösten 2022. De bästa djuren bör då kunna säljas för avel till landets samtliga Leicesterbesättningar.

Intill dess får vi räkna med att avelsindexen kommer att vara osäkra och då bör alltså rimligt höga krav ställas på fenotypvärdena för de bagg- och tacklamm som väljs ut för avel. Genom tillskottet av lamm som fötts 2020 finns det nu 5 bagglamm tillgängliga efter 218/2014 (två försvann med den skingrade besättningen). De kan nu användas till tackor och tacklamm efter 126/2016 även om dessa båda baggar är lite släkt. Inavelsgraden på blivande lamm blir inte mer än 1,5 %, vilket är fullt acceptabelt. Om man har valmöjlighet bör man för avel prioritera lamm med medelstor till stor lock och bra lockpoäng.

När väl en uppförökning skett av generna från importlammen bör ett strängt urval av avelsdjur, oavsett ursprung, ske i enlighet med det avelsmål föreningen fastlagt.

Fortsatt uppföljning av Leicesterfårrasens avelsmässiga utveckling bör ske ifråga om både avelsbasens bredd och olika egenskapers kvalitet.

Inläggning av embryon 2020

Av de importerade embryona återstår 21 för inläggning hösten 2020. Förhoppningsvis kan nu alla återstående embryon läggas in. Det är viktigt att så sker så att möjlighet ges att finna de allra bästa embryolammen att satsa vidare på i den svenska Leicesterfåraveln.

Tack!

Stort tack till Marie Rydin-Alveskog som försett mig med alla grunduppgifter till denna rapport.